

Willem Bouman

De kunst van het hoofdrekenen

Epsilon Uitgaven, deel 89, 2017

xiv + 246 p., prijs € 25,00

ISBN 9789050411646

Wat zou het heerlijk zijn als je zomaar de derdemacht van 2017 zou kunnen berekenen, of de vierkantswortel uit 4068289 zou kunnen trekken. Je zou als een zwaluw door de getallenwereld scheren, overal cijferpatronen herkennen, getallen in nieuwe subcategorieën indelen, bewerken en steeds weer andere verbanden ontdekken. Je zou een elastische geest hebben met eindeloze geheugenruimte en acrobatische rekenlenigheid. Willem Bouman heeft zo'n geest. Wat zouden we graag zijn hoofd een dagje lenen. Dat kan nu in overdrachtelijke zin, want dit rekentalent dat drie wereldreCORDS hoofdrekenen op zak heeft en in 2014 de 'Prix d'Excellence' ontving heeft een boek geschreven over zijn kunst van het hoofdrekenen, waarin hij uitvoerig, helder en gedetailleerd beschrijft wat hij doet en hoe hij het doet, maar de lezer krijgt het niet cadeau.

Concentratie en doorzettingsvermogen zijn nodig om in detail te begrijpen hoe hij de dertiende wortel uit een getal van honderd cijfers trekt, of een getal van acht cijfers ontbindt in priemfactoren. Het boek wemelt van tabellen waarin bijvoorbeeld te vinden is op welke drie cijfers de 21ste macht van een gegeven grondgetal eindigt. Modulorekenen is de basis van veel van zijn rekenmethodes. Het is geen boek om dyscalculie te genezen, of alledaagse rekenproblemen op te lossen. Stuntelaars met wisselgeld en de prijs van treinkaartjes kunnen weinig compassie van Bouman verwachten. Het is wel een boek om je brein te scherp en waardering te krijgen voor het prachtige getalsysteem met zijn vele regels, verbanden en patronen. Wat een rijkdom! En wat benutten wij — zelfs als we niet onmiddellijk voor elke berekening de rekenmachine grijpen — schrikbarend weinig van deze rijkdom!

Kunnen we nu allemaal rekenwonder worden? Met dit boek als bron in theorie wel. Bouman houdt geen enkele techniek achter, maar wie het bestudeert, ontdekt ook dat het bepaald niet om een kunstje gaat dat je blind kunt toepassen. Wie rekenwonder wil worden moet een Mount Everest aan getallenkennis in zijn hoofd pompen, en dan nog de scherpzinnige vaardigheid verwerven om op het juiste moment de juiste kennis vlot, vaardig en foutloos in te zetten. Men zegt wel dat voor het bereiken van de wereldtop 10.000 gerichte trainingsuren nodig zijn. Maak daar voor de hoofdrekenkunst maar 100.000 uren van. Wanhoop niet. Je bent nooit te laat om te beginnen. Bouman is zelf het bewijs, want hoewel hij zijn hele leven al een opvallend rekentalent was is hij pas na

zijn pensioen er doelgericht mee aan de slag gegaan. Op 67-jarige leeftijd nam hij onvoorbereid deel aan het wereldkampioenschap hoofdrekenen en werd hij meteen zevende. Nu hij richting de 80 gaat, heeft hij een levenswerk geschreven dat respect afdwingt, door zijn gedrevenheid, denkvermogen, discipline en de bereidheid dit alles met ons te delen.

Marjolein Kool